

Els auditors diuen que no són detectius

La nova llei d'auditoria pretén uns informes de comptes més transparents i rellevants. La professió accepta el repte però puntualitza que la seva tasca no és destapar frauds

FRANCESC MUÑOZ
BARCELONA

La base de ciutadans que participen amb els seus estalvis en el capital de les empreses és cada cop més gran. És un fenomen que alguns anomenen “capitalisme popular” i altres, “democratització del capital”, des de la teoria econòmica. En definitiva, es tracta de persones interessades (*stakeholders*) que reclamen informació veraç i transparent sobre l'estat comptable de les empreses, en base a la qual prenen les seves decisions d'inversió. Des de fa molts anys aquesta informació de confiança l'emeten els auditors amb informes periòdics als quals estan obligats les empreses d'una certa dimensió (aquestes que facturen més de 5,7 milions d'euros i tenen més de 50 treballadors, bàsicament).

Però escàndols recents que han protagonitzat empreses com Abengoa, Pescanova, Gowex o Bankia -els informes d'auditoria de les quals no van detectar problemes- han erosionat aquesta confiança i han posat en el punt de mira la funció auditora.

En aquest context, ha entrat en vigor la nova llei d'auditoria de comptes, aprovada el 9 de juliol del 2015 i d'aplicació efectiva des del 17 de juny passat. Es tracta de la transposició de la vuitena directiva europea, que a Espa-

nya s'ha fet d'una manera més rigorosa, al mode de veure del degà del Col·legi d'Economistes, Joan B. Casas: “Que el legislador hagi fet una lectura exigent no és aliè als escàndols que hi ha hagut.” En canvi, Àlex Núñez, soci de KPMG Auditores, resta importància al context judicial: “És una reforma que s'estava gestant des de feia molts anys i que ha cristallitzat ara, no crec que sigui un acte reflex a una situació de conflicte determinada.” Núñez situa el canvi més aviat en la dinàmica global en favor del bon govern a l'empresa.

INFORMACIÓ SUBSTANCIOSA.

Influenciada o no pel soroll de fons, la llei pretén, d'una banda, augmentar la confiança en la tasca de l'auditor, reforçant la seva independència i el control intern, i d'una altra, propiciar una informació més transparent i rellevant. Pel que fa a aquest darrer punt, destaquen les novetats respecte al nou informe d'auditoria. Daniel Faura, degà del Col·legi de Censors Jurats de Comptes, recorda que fins ara els informes eren “binaris”, això significa que la tasca de l'auditor era bàsicament dir si els comptes reflectien una imatge fidel de l'estat de l'empresa o no: “Era un tema de sí o no, pràcticament”, subratlla Faura.

Aquesta manca de substància havia generat una bretxa d'expectatives entre els inversors, àvids d'informació

sucosa per prendre les seves decisions. La manera com reduir aquesta bretxa ha estat objecte de debat permanent a la professió.

Les novetats que té la llei afectaran els informes que es facin el 2017 per a les empreses que tanquin els comptes amb posterioritat al 17 de juliol passat, això és, la gran majoria. L'informe d'auditoria haurà de proporcionar més dades, com ara els principals riscos detectats, sobre les responsabilitats de l'auditor i la seva avaluació i també millores del llenguatge per fer-lo més comprensible. “El paràgraf que expressa l'opinió, que abans estava al final de tot, ara ha d'encapçalar”, explica el soci de KPMG.

Per a Casas el repte de l'auditor és abordar la complexitat creixent de les empreses i dels seus riscos cada cop més impredecibles amb l'ànim de simplificar els conceptes i fer-los comprensibles. “El *quid* de la qüestió és el concepte de valor, de com es valoren les coses; a vegades les empreses s'inclinen per una manera o per una altra i no vol dir que vulguin enredar, però s'ha d'explicar el que es vol dir”, assegura.

La llei estableix una distinció entre les empreses que tenen l'obligació d'auditar: les anomenades EIP (entitats d'interès públic) tenen unes exigències superiors. Són EIP les empreses cotitzades, les entitats de crèdit i les asseguradores, entre d'altres. Això són prop d'unes 2.000 a l'es-

Els auditors començaran a emetre els nous informes de comptes a partir del 2017.

tat. Aquestes companyies han de disposar d'una comissió d'auditoria, formada per membres del consell d'administració de l'empresa, i la majoria han de ser independents. La comissió té assignat.

Incompatibilitats i rotacions de firmes volen evitar la familiaritat entre client i auditor

nada la missió de confirmar la independència de l'auditor.

La llei estableix altres mesures per garantir aquesta independència, com ara l'obligatorietat de rotar la firma auditora, que no podran superar els deu anys, ni els cinc en el cas del soci auditor. Fins ara només existia l'obligatorietat de canviar el soci cada deu anys. En el cas de les grans empreses, la feina

d'auditoria esdevé gairebé una tasca constant, de tal manera que els professionals tenen el seu lloc de treball ubicat a les oficines del client. “La familiaritat facilita que davant un problema la bona relació entri en joc; també és més fàcil enganyar un auditor que es coneix”, explica Àlex Núñez.

Amb la mateixa intenció de garantir la independència del control de comptes, també es limita el tipus de servei que addicionalment pot prestar la firma auditora al client, en tot cas no poden superar el 70% dels honoraris totals dels últims tres exercicis consecutius. Aquestes rotacions i incompatibilitats ja han començat a moure els mapa de les quatre grans firmes auditores que presten els seus serveis a les grans empreses (KPMG, Deloitte, PwC i Ernst & Young), i hi haurà més canvis.

Sobre el paper, aquests canvis haurien de portar a

“Hi ha una cacera en marxa”

Cristóbal Martell, lletrat de processos com els de Messi o dels Pujol, pensa que hi ha ganes d'una primera condemna

FRANCESC MUÑOZ
BARCELONA

Si hom revisa els processos judicials sobre els escàndols empresarials que hi ha hagut a l'estat els últims anys, s'observa que la demanda de responsabilitats als auditor ha anat creixent d'intensitat cas a cas, fins l'afer Bankia, en què la fiscalia ha anat un pas més enllà i aprecia complicitat. En concret parla d'actitud dolosa de l'auditor en el falsejament dels comptes de l'entitat financera en la seva sortida a borsa.

El dol, que comporta coneixement del delictiu i voluntat en la comissió, és el que marca la seva rellevància penal. En cas de prosperar aquesta petició marcaria un abans i un després en l'assumpció de responsabilitats de l'auditor. “De moment no hi ha hagut condemnes a la funció auditora, la qual cosa és una bona notícia, però la fiscalia l'ha posat en el punt de mira: s'inicia la cacera de l'auditor”; són paraules de l'advocat penalista Cristóbal Martell en unes jornades recents al Col·legi d'Economistes sobre els riscos de l'auditoria.

El degà dels economistes, Joan B. Casas, reconeix que “la deriva penal de l'Audiència no tranquil·litza gens el sector”. Casas, que també és soci fundador d'una firma d'auditors, admet que es donen casos de mala praxi professional però refusa que s'hagi de parlar d'actuacions doloses i esgrimeix les dades de l'Institut de Contabilidad y Auditoría de Cuentas (ICAC), l'ens adscrit al minis-

teri d'Economia i Comptabilitat, que vetlla per la bona actuació dels auditors. Segons la memòria de 2015 de l'ICAC, dels 58.881 treballs d'auditoria que hi va haver a Espanya, es van obrir 65 expedients, dels quals 15 es van sobreseure i només 3 van rebre sanció disciplinària per falta d'independència molt greu (Deloitte ha rebut una sanció de l'ICAC pel cas Bankia). Respecte a aquestes dades, el degà del Col·legi del Censors Jurats de Comptes, Daniel Faura, diu que demostren que no hi ha cap problema generalitzat de reputació a la professió: “Fa més soroll un arbre que cau que un bosc que creix”, assegura.

En aquesta “cacera a l'auditor” que denuncia Martell hi ha contribuït la percepció del ciutadà “què davant a un problema, si l'àmbit penal no intervé, el problema no s'aborda”. També és cert, segons el conegut advocat, que des de fa temps estem assistint a l'extensió de la victimització, “i a aquest ball els auditors han estat convidats a ballar”.

Fins ara cap advocat o fiscal no havia contemplat la participació de l'auditor en el delictiu. S'entenia que el seu treball era l'instrument gràcies al qual el criminal ocultava el seu delictiu, però no s'hi observava participació directa. El cas Banesto obre una porta, es parla l'artificis comptables i que no es podia descartar la responsabilitat de les auditores per “cooperació necessària”. A això puja el fiscal del cas Bankia, que emplaça la societat auditora per cooperació en falsedat patrimonial.

ESCÀNDOLS EMPRESARIALS I AUDITORES

El forat financer de Pescanova

L'esclat de la crisi a la pesquera gallega va posar un gran forat

comptable que no va ser detectat per la firma d'auditors BDO.

Enlairament i caiguda de Gowex

L'auditoria M&A està implicada en el falsejament dels comptes

de la proveïdora de Wi-Fi gratis Gowex (juliol 2014); encara no hi ha sentència.

La insolvència d'Abengoa

Els afectats per la crisi d'Abengoa han presentat una denúncia

contra Deloitte, la firma auditoria, per no haver detectat el problema.

Bankia: el cas estrella

Deloitte està també darrere del cas de la sortida a borsa de l'entitat

financera madrilenya. El fiscal pensa que la firma va cooperar en el frau.

DARREN SHAW/FREEPIK

millorar la confiança en els auditors. Ara bé, Casas té dubtes que l'increment de normativa suposi cap garantia, “al final el que compta és la professionalitat de l'auditor”. En aquest sentit, lamenta que “la societat no valora prou la responsabilitat que té l'auditor”.

De fet, si hom mira els judicis oberts per escàndols, sempre hi ha una ombra de sospita sobre l'actuació de l'auditor. Els auditors es defensen: “La nostra és una tasca preventiva, en cap cas no és detectivesca o policíaca, no detectem fraus”, afirma Daniel Faura. “Se'ns vol fer partícips de l'engany davant l'opinió pública”, pensa el degà dels economistes. Núñez recorda que firmes com KPMG tenen un departament de frau que aplica tècniques criminalístiques, però que no té res a veure amb l'auditoria: “Hi ha una gran confusió al respecte”, es lamenta.